

Narodni list izlazi svake četvrtke pošto poštne.

Cijena mu je na godinu 6 kruna, za sedmice 4 kruna, pojedini broj 6 holera.

Za inozemstvo plaća se posebnice poštarina.

Nijedna uplata ne vrijedi ako nije učinjena izravno upravi lista.

Narodni list.

Za oglašavanje plaća se 12 fil. po redak, za više puta po pogodbi.

Oglašaji šljue se na uređništvo lista.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest telo bez kosti!“

Br. 15.

Volosko-Opatija, u četvrtak 14. aprila 1904.

God. IV.

Jedno naše sveto zlamenje . . .

To naše sveto zlamenje — to je naša mila i draga narodna zastava iliti bandera. To su oni lepi kolori: modri, bijeli i crjeni — oni prelepi kolori, ki se tako lepo slevaju i prelevaju na svetlu božjega sunca. To je naše sveto zlamenje — to naša slavna trobojnica. I dokle se ona visoko pod vedrim nebom uvijek sva ponosna i sjajna, dotle neka nas nije strah. Znak je to, da smo živi, i to ne samo kako pojedinci, već — a to je glavno — kako narod . . .

Naša trobojnica!

Kad nju gledamo naša se srca dižu a na dušu padaju tolika i tolika spominjanja od davnoga vremena. I mi pomišljamo na one davne i preslavne kralje naše krvi, pomišljamo na one jake i mogućne Tomislave, Krešimire i Zvonimire, pomišljamo na njihovu veličinu i slavu, kojoj su bili svjedokom ovi naši mili kolori — boje: modro, bijelo i crveno. I dohodi nam, kako da bimo radi zagrliti, poljubiti taj slavni naš barjak, da s njim zagrimo i poljubimo i zlato vreme velike narodne slave naše. A bilo je i dnevi tuđe i narodne žalosti. Vidimo va velikoj davnine zadnjega hrvatskega kralja od narodne krvi, gdje pogiba va gore ubijen od neprijateljskog oružja. S njim pada i naša mila trobojnica i ona crjena boja na njoj kako da je sada postala još i rumenija od krvi nesrećnega kralja Petra Svačića.

Ale se brzo pridigla. I pod tuđemi kralji ta je zastava bila čašćena i štovana. Nju je pridiglo junaštvo našega naroda, pridigli su ju veli i slavni vitezi hrvatski: Zrinski, Frankopani, Jurišići i toliki, toliki drugi. Pred njom, pred tom našom svetlom zastavom strepili su Tatai, padali su Turci, ona ta naša trobojnica spasila je Europu, kršćanski svet, spasila je svjetsku kulturu i civilizaciju od propasti, ka njim je pretiła od turske navale.

Prošle su stotine i stotine leta a naša zastava, naša trobojnica ostala živa, netaknuta — pridčena va svete i posvećena svetom krvlju tolikih i tolikih poginuleh hrvatskeg junaki. Nju je Europa videla i četrdeset i osme. Videla ju je u času, kada je Austrijski cesar moral bežati iz Beča, kada se Česi digli, kada se Talijani pobunili a Magjari skočili, da se z oružjem v ruke oslobode od Austrije. Va taj hip vijala se je naša trobojnica na reki Dravi a za njom se poredale hrabre čete

hrvatskeg junaki, ki su 'se digli, da pod svojom hrvatskom banderom i pod svojim slavnim Jelačićem banom udre na Magjare, da austrijskemu Cesaru vrate prestol, a kojega su ga bili zbacili Košut i drugi revolucionarci.

I hrvatska je zastava vratila Habsburgu prestol i učvrstila ga na njem. Pak ča je dobila za to? Pak ča je dobila za to? pitamo mi. Dobila je to, da ju je ovi dni carsko kraljevski čovek pri dolazku vladara, va svečanem za nas momente — nemilo povredil — a time uvredil i celi narod našega roda i jezika.

Jer kapetan Manussi ne samo, da je zabranil školskoj djeci, da ne smeju pri dočeku Franje Josipa I. nositi v ruke hrvatsku zastavu, on je, kako smo doznali i drugačije delat i nastojati, da našeh zastava nigde ne bude. I moramo reći: on je donekle i uspjel. Ali lahko je uspijati onde, kada nima prave svjesti ni narodnoga ponosa!

A mi?

Kako da se mi držimo napram temu očitemu gaženju naše časti i našega narodnoga ponosa? Hoćemo mi i u buduće pušćati, da nam tuđinci, ljudi keh plaćamo mi od svojeh žulji, da nam i nadalje ti ljudi gaze ono, ča je nam najsvetije i najdraže: dušu našu?

Zač u toj našoj zastavi svetli se i duša naroda našega, zlamenje našega života, našega obstanka. Sramota i večna poruga na sve one, ki svoju narodnu zastavu zatajuju — prokletstvo na one h, ki ju izdaju!

Narode naš! Dnevi su kušnje za nas veliki. Mi smo na pute ne samo Talijanu već i Nemcu. I Nemać kako i Talijan bi otel preko nas poč dalje, posvojiti bi nas otel, da nas oputa more laglje podaviti i pogurjaviti. Narode naš! I mrav se brani, branimo se i mi, do zadnjega daha branimo se i nedajmo, da se paklenske osnove našeh neprijatelji izpune. Branimo se svi složno, budimo jedni, svi se najdimo okupljeni pod našim svetim narodnim zlamenjem, pod slavnom našom trobojnicom. Narode naš! Ta slavna trobojnica, ka se tako milo uvijek na božjem i našem suncu, pod božjem i našem nebe, neka nas drži, neka čuva, neka nas vodi. Nedajmo je iz ruk, ako treba — i silom ju branimo od neprijatelja naših.

Živila naša hrvatska trobojnicu! Živjelo to sveto zlamenje naše duše i narodne naše slave i veličine!

Diplomatski sastanak u Opatiji.

Još u velikom tjednu prispio je u Opatiju austro-ugarski ministar izvanjskih poslova grof Goluchowski. Već prilikom njegovog dolazka govorilo se, da njegovo prisueće u Opatiji imađe političko značenje. Zatim se doznalo, da će se sa Goluchovskim sastati u Opatiji talijanski ministar izvanjskih poslova Tittoni. Sabota u jutro prispio je ministar Tittoni na talijanskom ratnom brodu „Dogali“ u Opatiju. U petak 8. aprila došao je u Opatiju talijanski poslanik u Beču duca D' Avarna, koji je u subotu u jutro oko 8 sati išao talijanskomu ministru Tittoni na brod „Dogali“, gdje je ostao do 9 sati i 30 časa. Na 9:30 talijanski ministar i poslanik podjohše austrijskomu ministru Goluchowskiu u Vila Flora. Tu se držao u subotu 9. o. m. sastanak tih dvih ministara. Što su ministri na tom sastanku uglavili i dogovorili to se nezna. Stalno je, da ima taj dogovor svrhu učvrstiti prijateljske (!?!) odnošaje između Austrije i Italije te urediti konačno pitanje glede takozvanih sfera interesa jedne i druge države na Balkanu i konačno uglaviti trgovački ugovor između naše države i Italije. Sada kad je Rusija zaokupljena na dalekom istoku misle Austrija, Italija i Njemačka, da će mimo nje i preko nje razdijeliti medju sobom pō Balkana. Austrija će dobiti Novi Bazar, Italija protektorat nad samostalnom Albanijom. To su sve računai bez krčmarā.

Nakon sastanka ovih dvih ministara dao je grof Goluchowski na čast svome kolegi ministru Tittoni u hotelu Stefanije jedan banquet, na koji bjjahu pozvani izim talijanskoga ministra Tittoni i talijanski poslanik u Beču duca D' Avarna, tršćanski namjestnik grof Gless i još nekoje ličnosti. Popodne na 2/3, posjetio je grof Goluchowski talijanskoga ministra na brodu „Dogali“. U 3 sata popodne išao je naš načelnik Dr. A. Stanger na brod „Dogali“, gdje je u ime obćine pozdravio njegovu ekscelenciju ministra Tittoni. Na večer je club Adria u Opatiji priredio na čast talijanskoga ministra i talijanskih oficira jednu svečanost u clubskih prostorijah.

Ministar Tittoni odputovao je iz Opatije na ratnom brodu „Dogali“ u nedelju u jutro.

Izim spomenutih diplomata boravili su ovih dana u Opatiji i druge znamenite političke ličnosti, kaošto i izvijestitelji najvažnijih evropskih listova.

Opatija je ovim sastankom postala još glasovitijom jer se je tom prigodom u svim svjetskim novinama pisalo o njoj.

Na noge braćo!

Svi si želimo drugih, boljih vremena, jer svi čitamo, da tako nemože ći napravu. Pošteno poslovanje cijeni se — čim dalje sve manje, prevara čim dalje to više. Tko se trudi i muči za kruh, tomu ga nedostaje, dok drugi gomlaju milijune na milijune. Novac sada vrijedi više nego čovjek. Pravica užasno je skupocijena. Laz i kleveta povlače

se svijetom po bielom danu i sve trči za njima. Blatna, okružena usta rigaju psošti i klevete na sve, što je nama sveto. Na metre može se mjeriti otaj gnuš danonice u nama protivnom novinstvu. Naša pučanstvo gladno stenje; skimava još nekako nesvjestno glavama, jer mu podlost siže u dušu, da mu iztga iz nje vjeru i ljubav; jer mu zajedno siže i u džep, te mu kleštima liharvasta i sebičnosti vuče drobne groše iz suhih kesica. Tkogod jesi, pomozu tomu narodu, da se sasvim osvijeti, da se podigne. Treba najprije da se osvijeti. Žuljave si podajmo ruke! Živa srca pod obnošenim konjpljenim rubačama udaraju doduše gorko, nu još ima sile, još života u njima. Kad udare u svoja čas jednim kncajem u liepoj složnoj uzajamnosti, razpršit će se neprijateljska sila. Na posao mili narode, da se to čim prije sbude. Čuj!

1. Narode! Za tebe vrijedi danas: radi, plati, štiti! — Tvojim neprijateljima pako: Henari, liharvari, gospodari! Osvijesti se pak reci: Tko plaća krvlju i novcem, mora imati i slobodnu rieč! Gdje moram zajedno plaćati, moram smjeti zajedno govoriti. Briguj se za politiku. Uputiti se moraš, što se događja u svijetu, da vidiš, zašto toliko puta tako žalostno uzdahneš; zašto unatoč tvoga znoja i tvojih žuljeva na dođeš do ničesa! Digni glavu! Gledaj i pazi gdje su u svijetu one kovačnice, u kojima se kuju verige za te i za tvoju djecu; uspi se, da se osvjedočiš, gdje treba razoriti ognjište, probušiti mih, protjerati kovače od zlobnoga posla. Prošajtenjem nećeš si pomoći u ničemu. Rad nesmiје prosjacti.

2. Čitaj radō poštene, narodu sklone novine. „Narodni list“ i „Naša Slova“ neka ti bude vođe. Ako možeš sam ili zajedno sa drugima, prečplati se i na veće novine. Ako imaš u župi pučku knjižnicu, čitaj mrljivo. Umjesto, da se svaki čas po selima postavljah u hrpe, ko da si na prodaju, te brbljah štokakve blezgarje, — ti uzmi u ruke poštenu novinu ili knjigu. Česa ne abvaćati, to pitaj one, koji stvar razumiju. Brizo ćeš naučiti sve i uvidjeti, da je politika životna žila tvoga obstanka. Ako te daće i šibire taru — kriva je tomu porezna politika, koja namiće najveće breme na radnička i seljačka ledja. Ako tvoji plodovi zemlje nemaju cijene, — kriva je tomu carska politika, koja se briguje za tvorničare i veleposjeduške, a grize maloobrnike, male posjeduške i seljake. Bojiti li se za svoju djecu, budu li ostala svojoj domovini vjerna — kriva je tomu strahu protuhrvatska politika, koja ne samo da uzimlje potrebitu slobodu tebi, nego i tvojim vodjama. Ta protuhrvatska politika danas već hoće, da budu svi neodvisni ljudi pomagacii nasilnika i grobara slobode hrvatske.

3. Briguj se za sebe i za svoju djecu, da nezaboravite, ako ste što naučili u školi. Škola je skupa, ali nije preskupa ako je dobra. Kada tvoj sin ostavi školu, nesmiје ostaviti nauku. On mora uvijek opetovati što je jednom naučio a treba da učii i uvijek nešto nova. U tom ga rukovode dobre knjige i novine. Čitaj osobito ono, što se proteže na tvoj stalež. Sve danas hoće da napreduje! U blatu i nevoļji ostaje samo onaj,

„Neues Wiener Journal“ grofica Paula Festetics u prvom svoga sina iz prvoga braka ulasnog poručnika Ernesta Fischer. U redakciji spomenutog lista je grofica Festetics upravo bjezala. Ispovjela je sve činovnike redakcije i činjala je odgovornog urednika. Pri tomu pomogao njoj je i njezin sin, koji je neprestano držao ruku na sablji, da navali da svakoga, koji bi se suprotivio njegovoj majci. Napokon došla je policija, koja je groficu izvukla iz redakcije i povelu na policijski komisarijat. Povod tomu napadaju bijaše jedna notica, koju je dan prije „Neues Wiener Journal“ o grofici donio. U noći od nedjelje na ponedjeljak je ta „lipa grofica“ u društvu svoga još „lipšega sina“ celu noć lumpala, po bečkim kavanama dok se nije konjakom kako čep napila. Na putu iz kavana kući pozilio njoj je pak je pošla do dunavskog kanala da izbací. Ođanje se nije nikako htela ođalečiti, te je njezin sin morao zvat policiju na pomoć, da ju odstrani od vode. Na temelju toga je „Neues Wiener Journal“ od ulórka donio jednu noticu u kojoj bijaše rečeno, da se je grofica htjela baciti u vodu. To je činilo groficu Festetics pobesnuti. Proti njoj i njezinom sinu bila je podnesena kaznena prijava na sud.

Gospodarske viesti.

Hrana rastlina i kemijeka ili umjetna gnojiva.
Priznali smo si za ovaj broj kazati čitateljem kako prof. Wagner savjetuje, da se gnojí sa umjetnim gnojivi vinograde, voćke i cvijeće i ovo nas, da tim završimo ovaj članak.
Ovaj učenjak preporuča neka se vino-gradi obilno gnojí, jer loza ljubi zemlju bogatu hranom. U takvoj zemlji ona daje i više i sladje ploda i razvija jači les.
Njoj se hoće dušična, fosforna i pepelična gnojiva.
Obilno dušično gnojenje ne samo po-

godjuje razvitak liesa i lišća nego i pomužava i prirod groždja. Gdje toga gnojí nemo opaža se prije svega manje groždja, pak onda slabiji les i manje lišća.
Gdje nema dušična hraniva nemože, kako druge rastline, tako ni loza, uživati ni pepeličnih ni fosfatnih gnojiva. Ova su vezana na prisutnost onoga prvoga.
Ako i je istina, da štajski gnoj ima dosta dušične hrane ipak se s njim podaje zemlji malo iste ili barem ne toliko, koliko treba, jer je mnogo izhlapi ležanjem gnoj po dvorištih i po putevih te dovažanjem i prenažanjem i raztresenjem po polju.
Treba dakle svakako dopuniti sa umjetnim gnojem ono što štajski nemože dati.
Ne manje važno za lozu je i fosfatno gnojivo. Čim je ona više njim zasićena, tim laglje može uporabiti dušično gnojivo, što njoj ga se dalo. Oba skupa pospješe njezin rast, ju ojačaju i čine ju sposobnijom, da odoli raznim bolestim. Ono upliva mnogo na kakvoću i na dobrotu mošta. Nege kad bi ovo gnojivo samo deli, moglo bi nam ono više škoditi nego koristiti i požutilo bi lišće i bilo bi manje sladora u groždju. Zato bi slabo činili naši vinogradari kada bi svoje loze samo sa superfosfatom gnojili. Uz njega imaju dati lozi svakako i koje dušično gnojivo.
I pepelična se gnojiva hoće lozi, ako se želi povećati sladur u groždju, a tim dakako i jakost vina. Ova neće škoditi, ako budu i malko obilnije dana. Za pepelično gnojenje loze je najbolja solična pepelika ili kalij.
Ne može se opredeliti razmjer ovih trih gnojiva za sve vinograde. To je nemoguće. Potreba više jednog nego drugog gnojiva ovisi o vrsti i starosti loze, o kakvoći tla i o podneblju. Osrednja mjera za 100 četvornih metar bila bi ova:
a) svake tri godine 600 kg. štajskog gnojva, a svake godine još 3 kg. superfosfata i 2 kg. solične pepelike. Osim toga treba

dati prve godine prije 1 1/2 kg. sumporno kisele amonijake a mjesec dva za tim 2 kg. čilske salitrovine; druge godine prije 2 1/2 kg. sumporno kisele amonijake, pa kasnije 3 kg. čilske salitrovine; treće godine prije 3 kg. sumporno kisele amonijake, a kasnije 4 kg. čilske salitrovine.
b) ako se ne dade ništa štajskog gnojva onda se ima godimica dati 5 kg. superfosfata, 4 1/2 kg. solične pepelike pa prije 3 kg. sumporno kisele amonijake, a poslije 6 kg. čilske salitrovine.
Superfosfat i soličnu pepeliku može se dati u jeseni ili u zimi skupa. Jih se raztresa pa zakopa. Sumporno kiselu amonijaku se može dati također u jeseni pa ju z laka zakopati, dočim čilsku salitrovinu treba posipati u proljeću i ne zakopati ju.
V o č k e. Ako hoćemo, da nam ne trpe voćke od suše, od promjene topline, da ođole raznim kukcem, da nam ne samo više rođe, nego da bude i plod bolji, moramo njim podavati dvojnju hrane.
(Nastavak sledi.)

Oglas.

Podpisano mu je čast javiti poštovanom občinstvu, da je u gradu Kastvu, kuće broj 82 otvorio vlastitu

Brijačnicu

Preporuča se stoga najtoplije poštovanom občinstvu za što veći posjet, a on će sa svoje strane nastojati, da bezprikornom poslužbom svakoga udovolji.

Gjuro Hereget,
brijač.

Prigodom sv. Berne dobivat će se kod gosp. **Antona Castellioha u Lovranu** svakovrstnih

darova za bermu

i to: lanaca, ogrlica, prstenja, broša, kolajna, narukvica, igla itd. budi zlatnih ili srebrnih, a tako i satova srebrnih i od nikela.

Sve najbolje vrsti i uz nizke cijene.

4 para cipela

samo za K. 5-50

prodaje se dok ima zalih za tu nisku cijenu uslijed nabave velike množine. 1 par muških cipela, 1 par ženskih cipela iz žute ili crne kože za zavezati (Schmüchschuhe), sa jakim okovanim podplati, najnovijeg kroja; nadalje 1 par muških, 1 par ženskih modernih cipela veoma elegantno izrađenih, lakih, svá 4 para samo za K. 5-50. Kod naručbe dosta je navesti duljinu.

Raznašlje se pouzdećem: Exportna trgovina cipela

A. Golb, Krakov br. 117.

Što ne odgovara može se promieniti ili natrag poslati te se novac vraća, radi toga nema nikakove pogibelji.

Tražim

dečka naučnika za svoj dućan na Slatini.

Ivan Letiš,
trgovac.

„Narodni list“ prodaje se kod:

Ivana Tomašić i Felice Turina u Opatiji; Andra Blečić i Marija pl. Mürzthal u Voloskom; Josipa Rubinić u Moščenicah; Vinka Mavričić u Dragi; Frana Bašćan u Lovranu; Antonije Priekić u Iki; Vjekoslava Kinkela u Rukavcu; Dinka Spincić u Mihotičih; Frana Ferranda u Matoljih; Ivana Vlah-Vičić u Trinajstičih; Ljudevita Jelusić u Kastvu; Antona Saršon-Ivančić Sv. Mataji; Vladimir Fiamin Križičić (Opatija); Franjo Brajan u Srdoči Sv. Križ; Ante Bertoša u Pazinu.

Pejodini broj stoji 6 filira.

Oglas.

Iznajmljuju se prostorije za dućan i skladište u Voloskom, gdje se sada još nalazi dućan gospodje Josipe Perac (kod Pepe). — Poblize informacije daju se u spomenutom dućanu.

U životu nikad više ovako riedke zgođe

500 komada samo for. 1-95.

Krarna pozlaćena i dobro iduća ura, 8 god. garancije, sa prikladnim lancem, i moderna svilená kravata za gospodu, 2 kom. najfinijih žepnih rubaca, 1 čašćen prsten za gospodu sa imit. dragim kamenom, 1 košna novčarika, i krasno šepno opeglado, 1 par dugmadí sa manjeto, 3 dugmeta za prsa, sve 8%, doblja zlato, sa patentiranim zatvaranjem, 1 prima pisača sprava od nikla, 1 album sa najljepšim slikama na svijetu, 1 elegantna pariska pribadaća za gospodje (Novost), 1 par bontona od similibrijanta, vrlo trajni, 5 šaljivih predmeta na veliko veselje za staro i mlado, 20 važnih predmeta za doplivanje i još 400 različnih predmeta vrlo potrebnih u kući. Sve skupa, na urom, koja sama ove novce vriedi, stoji samo for. 1-95. Šalje se pouzdećem ili da se novac naprijed pošalje.

Bečko glavno skladište
P. LUST, KRAKOV br. 116.
NR. Za neodgovarajuće šalje se novac natrag.

Pijte!

Kapi Spasitelja, koje se mogu zbog svoje djelatnosti nazvati čudotvornima, kod svih bolestih želuca, pospjevljuju probavu, podavaju tek (appetit) za jesti; proti hemoroidam, matrum, žgaravici, oteku slezene i jetara itd. itd. — a djeluju upravo čudotvorno i kod već zastarjelih bolestih.

Nebi smjelo manjkati u nijednoj kući ove glasovite i čudotvorne kapijke. 1 boćica samo 60 fil. (30 novć.) a na svakih šest boćica dobije se jedna badava.

Naputak za uporabu ovih kapijka prileži svakoj boćici — a naputke i ojenik za sve bolesti, bilo kod ljudi ili blaga (za krave, konje, volove, svinje itd.) šaljem na zahtjev franko i badava.

Narućbe odpremaju se i sa poštom (i to najmanje 6 boćica Kapi Spasitelja) a ostalo prema želji, te treba jedino narućiti kod vlastitka najbolje i najveće ljekarne, a to je ljekarna „al Redentore“ (k Spasitelju) na Rijeci — stoga narućite samo pod ovom adresom:

Hinko Babić,
ljekarna k Spasitelju (al Redentore).
Rijeka, blizu velike crkve.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4 1/2% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo otkaza u smislu § 8 društvenoga statuta.

Zajmovo (posuđe) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjernice i zadužnice uz garancije.

Uredovni sati: svaki dan izim nedjelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Poblize informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića, Dr. I. Poščića, Dra. A. Stangera i Dra. M. Trinajstića u Voloskom.

Novčani promet u god. 1903 iznašao je K 2777.869-20 — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1903 K 862.576-14

Ravnateljstvo.

Hotel „Liburnia“

VOLOSKO.

Sastoji od 24 elegantno uređenih soba sa električnom razsvjetom, kupalištem u kući. Slobodan izgled na more.

Restauracija - kavana

providjena je uvijek svježim jelom i pićem. Toči se originalno pilzensko pivo, domaća, hrvatska, istarska i dalmatinska vina.

Poslužba bezprikorna

Cijene vrlo umjerene.